

การประเมินการสอนจริยธรรม/คุณธรรม ในรายวิชาฝึกงาน

Evaluation of ethical/moral teaching in laboratory practice course

อำพร ไตรภักดิ์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการประเมินการสอนจริยธรรม/คุณธรรมในวิชาฝึกงาน โดยได้เลือกศึกษาในรายวิชาฝึกงานทางจุลทรรศน์คลินิก ซึ่งนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2541 2542 และ 2543 จำนวนทั้งสิ้น 219 คนที่ลงเรียนวิชานี้ทำการประเมินโดยใช้แบบสอบถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามแบบปลายปิด แบ่งเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด จนถึง ไม่มีเลย พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ของทั้ง 3 ปีการศึกษาประเมินว่าหัวข้อทางจริยธรรม/คุณธรรมบางหัวข้อมีการสอนในระดับมากถึงมากที่สุดและบางหัวข้อมีการสอนในระดับมากถึงปานกลาง โดยที่ไม่มีมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของระดับการสอนในหัวข้อต่างๆในแต่ละปีการศึกษา ($p > 0.05$) และหัวข้อจริยธรรม/คุณธรรมที่มีการสอนมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการตรงต่อเวลา ส่วน 3 อันดับที่มีการสอนน้อยที่สุด ได้แก่ การมีจิตสำนึกในการฝึกศึกษาอย่างต่อเนื่อง การสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และการประหยัด

คำรหัส : จริยธรรม/คุณธรรม ● ฝึกงาน ● ความรับผิดชอบ ● การตรงต่อเวลา
● การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ภาควิชาจุลทรรศน์คลินิก คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

Evaluation of ethical/moral teaching in laboratory practice course

Amporn Tripatara

This paper presented an evaluation of the ethical/moral teaching in the laboratory practice course and the laboratory practice in Clinical Microscopy course was chosen for this study. Two hundred and nineteen students from three academic years (1998- 2000), enrolled in an undergraduate program at the Faculty of Associated Medical Sciences, Khon Kaen University completed an evaluation of the close-ended and open-ended questionnaires. The close-ended questionnaire included eleven ethical/moral aspects with a six-point rating scale for the purpose of statistical analysis. Summary scores from the questionnaire were calculated. The results showed that most of the students from the three academic years ranked some of the ethical/moral aspects as being taught "much" to "the most" and the rest as being taught "moderate" to "much". In addition, there were no statistical differences ($p > 0.05$) among the three academic years for the teaching quality of each ethical/moral aspects evaluated. It was also found that the aspects that received the top three rating were "responsibility", "punctuality", and "work co-operatively with others" whereas "being a life-long learner", "being able to use technology appropriately", and "to economize" received the lowest three ranking.

Key words: ethical/moral ● laboratory practice ● responsibility ● punctuality
● work co-operatively with others

บทนำ

สาระสำคัญประการหนึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจริยธรรม และคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข¹ ดังนั้น ภารกิจของ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นในด้านการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของสังคมจึงเน้นในเรื่องดังกล่าวด้วยนอกเหนือไปจากเรื่องคุณภาพทางด้านวิชาการ โดยที่ความเป็นผู้มีคุณธรรม/จริยธรรมได้ถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย²

กระบวนการเรียนการสอนในเรื่องจริยธรรม/คุณธรรมในมหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการได้

Department of Clinical Microscopy, Faculty of Associated Medical Sciences, Khonkaen University

หลายวิธี ตั้งแต่การสร้างหลักสูตรวิชาเฉพาะเพื่อ การสอนจริยธรรมและคุณธรรมโดยตรง การจัดทำ โครงการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการสอน จริยธรรมและคุณธรรม และ การสอดแทรกการ สอนจริยธรรม/คุณธรรมในรายวิชาต่าง ๆ³ วิชาฝึกงานเป็นการเรียนการสอนที่นักศึกษาได้มี โอกาสฝึกปฏิบัติจริง จึงเป็นรายวิชาที่สามารถ ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และน่าจะเป็นรายวิชาที่ สามารถปลูกฝังและสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ให้ กับผู้เรียนได้ดี ให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดแก้ปัญหาโดย ใช้ความรู้ที่เรียนมาผสมผสานกับความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่นักศึกษามีอยู่ควบคู่กับการพัฒนาตนเองด้านจิตใจ บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัย การศึกษาครั้งนี้จึง มีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินการสอนคุณธรรม/ จริยธรรมซึ่งได้มีการสอดแทรกการสอนในรายวิชา ฝึกงาน และเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับจริยธรรม/คุณธรรมที่เห็นว่าควรจะได้มีการ สอน โดยได้เลือกการฝึกงานทางจุลทรรศน์คลินิก เป็นแบบในการศึกษา วิชาที่เปิดสอนแก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สาขาเทคนิคการแพทย์ ในภาคปลายของ ทุกปี และได้ทำการศึกษาต่อเนื่องเป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541-2543

วิธีการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วยนักศึกษาสาขาเทคนิคการ แพทย์ ชั้นปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2541, 2542 และ 2543 จำนวนทั้งสิ้น 219 คน

2. การศึกษา

ใช้แบบสอบถามทั้งแบบปลายปิดและปลาย เปิดเพื่อให้ นักศึกษาประเมินการสอนจริยธรรมใน หัวข้อต่างๆ ว่ามีจริยธรรม/คุณธรรมใดบ้างที่นัก ศึกษาได้เรียนรู้ทั้งในทางตรงและทางอ้อมในช่วง การเรียนการสอนวิชาฝึกงานทางจุลทรรศน์คลินิก

โดยกำหนดให้ค่าคะแนนในหัวข้อจริยธรรม/ คุณธรรมต่างๆ เป็น 6 ระดับ ได้แก่ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก 0 = ไม่มีเลย โดยส่งแบบสอบถามให้นักศึกษา ประเมินในวันสุดท้ายของการเรียนการสอนวิชา ฝึกงาน

ลักษณะการเรียนการสอนวิชาฝึกงานทาง จุลทรรศน์คลินิก : จัดแบ่งนักศึกษาทั้งหมดใน แต่ละปีการศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม ขนาดประมาณ กลุ่มละ 10-15 คน แต่ละกลุ่มใช้เวลาเรียนฝึกงาน สัปดาห์ละ 5 วัน ตั้งแต่ 8.30 น. ถึง 16.30 น. เป็นเวลา 3 สัปดาห์ โดยการเรียนรู้ประกอบด้วย 2 ส่วน โดยส่วนหนึ่งเป็นการฝึกปฏิบัติจริงใน โรงพยาบาล และอีกส่วนหนึ่งเป็นการฝึกหัด วางแผนและจัดระบบงานสำหรับการตรวจทางห้อง ปฏิบัติการ นักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้สร้าง ห้องปฏิบัติการจำลองเพื่อให้บริการการตรวจทาง ด้านจุลทรรศน์คลินิก โดยนักศึกษาต้องช่วยกันคิด วางแผนว่าจะต้องทำอะไร และใช้วัสดุ อุปกรณ์ ใดบ้าง หลังจากนั้น นักศึกษาต้องจัดระบบงาน พร้อมทั้งเลือกวิธีการตรวจวัดที่เหมาะสมสำหรับ ห้องปฏิบัติการที่ออกแบบขึ้น พร้อมทั้งวางระบบ การควบคุมคุณภาพของห้องปฏิบัติการด้วย โดยมี อาจารย์ผู้ดูแลเป็นผู้ทดสอบผลงานของนักศึกษา พร้อมทั้งดำเนินการให้มีการฝึกปฏิบัติการทางด้าน จุลทรรศน์คลินิกจริงในห้องปฏิบัติการจำลองที่นัก ศึกษาสร้างขึ้นมา โดยการมอบหมายงานทดสอบ ทางห้องปฏิบัติการให้นักศึกษาทั้งกลุ่มรับผิดชอบ ทำการตรวจวัด ภายใต้กรอบของความถูกต้องของ ผลการตรวจและภายในเวลาที่กำหนด (คือ ระหว่างเวลา 8.30-16.30 น. ของแต่ละวัน) และ ในตอนท้ายของการฝึกปฏิบัติการแต่ละวัน นัก ศึกษาทั้งกลุ่มจะต้องอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานในวันดังกล่าว ถึง ความสำเร็จ ปัญหา ต่างๆที่เกิดขึ้น และวิธีการแก้ไข โดยมีอาจารย์ผู้ ดูแลเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะ ในการฝึกงานนั้นนักศึกษาได้รับแจกคู่มือการเรียน

พร้อมทั้งเกณฑ์การประเมินผลว่าแบ่งเป็นกี่ส่วน และให้คะแนนในส่วนใดบ้าง⁴ โดยในส่วนของ การประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษารายบุคคลได้ จากการสังเกตและการทดสอบความรู้ระหว่างการ ฝึกงานโดยอาจารย์ผู้ดูแลนั้น ในการนี้ได้มีการแจก แบบฟอร์มที่แสดงวิธีการประเมินให้ทราบล่วงหน้า

จริยธรรม/คุณธรรม ซึ่งคาดหวังว่าจะได้รับ การสอดแทรกในการเรียนการสอนวิชานี้ คือ การ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบทั้งใน ส่วนตนและส่วนรวม การนำเอาความรู้ที่เรียน มา ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การใช้ ปัญญาและความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่าง เป็นระบบ การมีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา ความ มีวินัย และ การประหยัด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS version 9.0 for window โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบความ แตกต่างระหว่างสัดส่วนของประชากรกลุ่มต่างๆใช้ สถิติทดสอบ Chi square

ผลการศึกษาวิจัย

1. การประเมินการสอนจริยธรรม/คุณธรรม ที่สอดแทรกในวิชาฝึกงานทางจุลทรรศน์คลินิก ใน ปีการศึกษา 2541 2542 และ 2543 โดยนักศึกษา จำนวนนักศึกษาที่ประเมินในปีการศึกษา 2541 มี 62 คน ปีการศึกษา 2542 มี 78 คน และ ปีการศึกษา 2543 มี 79 คน รวมทั้งสิ้น 219 คน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดจำนวน 219 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของนักศึกษาทั้งหมดที่ขอข้อมูล นักศึกษาส่วนใหญ่ในแต่ละปีการศึกษาให้คะแนน การประเมินหัวข้อต่างๆทางจริยธรรมและคุณธรรม อยู่ในช่วงมาก (คะแนน เท่ากับ 4) และส่วนน้อย อยู่ในช่วงปานกลาง (คะแนน เท่ากับ 3) (ดูตารางที่ 1 ประกอบ) โดยที่ในปีการศึกษา 2541 นัก

ศึกษาประเมินว่ารายวิชาฝึกงานทางจุลทรรศน์ คลินิกได้มีการสอนจริยธรรมในหัวข้อ ความ รับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้ความคิดวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล, การมีวินัยต่อตนเอง การนำความรู้ที่เรียนมาในแก้ ปัญหาและการสร้างสรรค์ และความซื่อสัตย์ อยู่ใน ระดับมากถึงมากที่สุด (ระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ± 0.59 , 4.39 ± 0.73 , 4.26 ± 0.75 , 4.18 ± 0.69 , 4.16 ± 0.73 , 4.08 ± 0.80 , 4.02 ± 0.84 ตามลำดับ) ส่วนหัวข้อเรื่อง การผสมผสานประโยชน์ ซึ่งกันและกัน การมีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง การประหยัด การสามารถเลือกใช้ เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีสอนอยู่ในระดับ ปานกลางถึงมาก (ระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ $3.95 + 0.80$, $3.87 \pm .080$, 3.63 ± 0.83 , 3.63 ± 0.71 ตามลำดับ)

ส่วนการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2542 นักศึกษาประเมินว่าจริยธรรม คุณธรรม ที่สอน สอดแทรกในวิชาฝึกงาน หัวข้อ ความรับผิดชอบ, การทำงานร่วมกับผู้อื่น การตรงต่อเวลา การใช้ ความคิดวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล ความ มีวินัยต่อตนเอง การนำความรู้ที่เรียนมาในแก้ ปัญหาและการสร้างสรรค์ และ ความซื่อสัตย์ มีอยู่ ในระดับมากถึงมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ± 0.69 , 4.37 ± 0.70 , 4.23 ± 0.74 , 4.15 ± 0.72 , 4.14 ± 0.73 , 4.12 ± 0.68 , 4.00 ± 0.82 ตามลำดับ) ส่วนหัวข้อ การผสมผสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน, การ มีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง, การประหยัด และการสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีสอนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก (คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.9 ± 0.8 , 3.90 ± 0.77 , 3.72 ± 0.90 , 3.72 ± 0.77 ตามลำดับ)

สำหรับการเรียนการสอนวิชาฝึกงานทาง จุลทรรศน์คลินิกในปีการศึกษา 2543 นักศึกษา ประเมินว่าคุณธรรมจริยธรรมที่ได้มีการสอนทั้งทาง ตรงและทางอ้อมในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ การตรง

ตารางที่ 1 การสอดแทรกการสอนจริยธรรม/คุณธรรมในการเรียนการสอนวิชาชีพทาง
 จุลทรรศน์คลินิกสำหรับนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ (การให้คะแนน 5=มากที่สุด,4=มาก,
 3=ปานกลาง, 2=น้อย 1=น้อยมาก, 0=ไม่มีเลย)

หัวข้อ	ปี 2541* X±SD	ปี 2542** X±SD	ปี 2543*** X±SD
การใช้ความคิดวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล	4.18 ± 0.69	4.15 ± 0.72	4.22± 0.63
ความซื่อสัตย์	4.02 ± 0.84	4.00 ± 0.82	4.03±0.74
ความรับผิดชอบ	4.45 ± 0.59	4.38 ± 0.69	4.43±0.73
การนำความรู้ที่เรียนมาในการใช้แก้ปัญหาและการสร้างสรรค์	4.08 ± 0.80	4.12 ± 0.68	4.09±0.75
การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.26 ± 0.75	4.37 ± 0.70	4.44±0.66
การตรงต่อเวลา	4.39 ± 0.73	4.23 ± 0.74	4.25±0.76
การประสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน	3.95 ± 0.80	3.9 ± 0.8	4.09±0.66
การสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	3.63 ± 0.71	3.72 ± 0.77	3.76±0.68
การมีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.87 ± .080	3.90 ± 0.77	3.79±0.81
การมีวินัยต่อตนเอง	4.16 ± 0.73	4.14 ± 0.73	4.15±0.82
ความประหยัด	3.63 ± 0.83	3.72 ± 0.90	3.44±1.06

- * จำนวนนักศึกษา 62 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 62 ชุด คิดเป็น 100 %
- ** จำนวนนักศึกษา 78 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 78 ชุด คิดเป็น 100 %
- *** จำนวนนักศึกษา 79 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 79 ชุด คิดเป็น 100 %

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรม/คุณธรรม ระหว่างปีการศึกษา 2541, 2542
 และ 2543

หัวข้อ	p-value
การใช้ความคิดวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล	> 0.05
ความซื่อสัตย์	> 0.05
ความรับผิดชอบ	> 0.05
การนำความรู้ที่เรียนมาในการใช้แก้ปัญหาและการสร้างสรรค์	> 0.05
การทำงานร่วมกับผู้อื่น	> 0.05
การตรงต่อเวลา	> 0.05
การประสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน	> 0.05
การสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	> 0.05
การมีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง	> 0.05
การมีวินัยต่อตนเอง	> 0.05
การประหยัด	> 0.05

ตารางที่ 3 จริยธรรม/คุณธรรมอื่น ๆ ที่นักศึกษาได้รับการสอนจากการเรียนวิชาฝึกงานทาง
จุดพรรณนัคลินิก นอกเหนือจากที่ระบุไว้มีดังต่อไปนี้

- ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ความมีมรรยาท อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่
- ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน
- ความสามัคคี
- การรู้จักเสียสละ ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
- การทำงานเป็นลำดับขั้นตอน และรู้จักแบ่งเวลาในการปฏิบัติงาน
- การเคารพสิทธิของผู้อื่น
- การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น
- ความอดทน อดกลั้น
- ความรอบคอบ
- จรรยาบรรณวิชาชีพ
- การรู้จักประมาณตน
- การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การบริหารเวลา

ตารางที่ 4 หัวข้อจริยธรรม/คุณธรรมที่ควรสอนเน้นให้เข้มข้นขึ้น

- จิตสำนึกต่อส่วนรวม
- ความรักในวิชาชีพตนเอง
- การส่งเสริมการกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก
- การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- การฝึกหัดแก้ไขปัญหา

ต่อเวลา การใช้ความคิดวิเคราะห์ทางวิชาการอย่าง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.44±0.66, 4.43±0.73, มีเหตุผล การมีวินัยต่อตนเอง การใช้ความรู้ที่เรียน 4.25±0.76, 4.22± 0.63, 4.15±0.82, 4.09±0.75, มาในการแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์ การผสมผสาน 4.09±0.66, 4.03±0.74 ตามลำดับ) ส่วนหัวข้อที่ ประโยชน์ซึ่งกันและกัน และ ความซื่อสัตย์ มีการสอนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ได้แก่ การ

มีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง การสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และการประหยัด (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ± 0.81 , 3.76 ± 0.68 , 3.44 ± 1.06 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบการสอดแทรกการสอนจริยธรรม/คุณธรรมในแต่ละหัวข้อดังกล่าวข้างต้นระหว่างปีการศึกษา 2541 2542 และ 2543 แล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกหัวข้อทั้ง 3 ปีการศึกษาที่ทำการเปรียบเทียบ (ตารางที่ 2)

2. ลำดับความมากน้อยของการสอนคุณธรรม/จริยธรรมหัวข้อต่างๆในวิชาฝึกงานทางจุลทรรศน์คลินิก

พบว่า 3 อันดับแรกของหัวข้อทางจริยธรรมและคุณธรรมที่นักศึกษาประเมินว่ามีการสอนมากในปีการศึกษา 2541 2542 และ 2543 ที่มีค่าการประเมินใกล้เคียงกัน ได้แก่ ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการตรงต่อเวลา และ 3 อันดับหลังที่นักศึกษาทั้ง 3 ปีการศึกษาประเมินว่ามีการสอนน้อยกว่าหัวข้ออื่น โดยสอนในระดับปานกลางถึงมาก ได้แก่ การมีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง การสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และการประหยัด (ตารางที่ 1)

3. หัวข้อทางจริยธรรม/คุณธรรมอื่นๆที่มีการสอน

หัวข้อทางจริยธรรม คุณธรรม ที่มีการสอนในวิชาฝึกงานจุลทรรศน์คลินิกนอกเหนือจากหัวข้อที่ให้นักศึกษาประเมินแล้วนั้น นักศึกษาเห็นว่ายังมีหัวข้ออื่นเพิ่มเติมที่ได้มีการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อมในวิชาฝึกงาน ดังตารางที่ 3

4. หัวข้อทางจริยธรรม/คุณธรรมที่ควรเน้นการสอน

นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่าหัวข้อทางจริยธรรม/คุณธรรมที่ผู้สอนควรสอนเน้นแก่นักศึกษาดังตารางที่ 4

วิจารณ์

การสอนจริยธรรมคุณธรรมในรายวิชาที่มีเนื้อหาเฉพาะของรายวิชาของตนเองชัดเจนอยู่แล้วนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยากนัก เพราะจะต้องทำในลักษณะของการสอดแทรกการสอนในหัวข้อต่างๆตามแต่โอกาสอำนวยในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับเรื่องที่สอน อย่างไรก็ตาม วิชาฝึกงานเป็นวิชาหนึ่งที่ค่อนข้างเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่นักศึกษาจะได้นำไปใช้หลังจบการศึกษา อีกทั้งลักษณะการเรียนการสอนของวิชาที่แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่มีการฝึกทำงานจริงในสถานที่จริง (โรงพยาบาล) และ ส่วนของการฝึกหัดคิดและสร้างห้องปฏิบัติการจำลองและทำงานในห้องปฏิบัติการจำลองร่วมกันเพื่อนำ ดังนั้นวิชานี้จึงเป็นวิชาที่ได้สอดแทรกการสอนจริยธรรม/คุณธรรมได้ในหลายๆหัวข้อ ผู้วิจัยจึงได้ให้นักศึกษาที่ลงเรียนวิชาฝึกงานทางจุลทรรศน์คลินิกประเมินว่ามีการสอนจริยธรรม/คุณธรรมหรือไม่ และมากน้อยเพียงไร ซึ่งนักศึกษารวมทั้งสิ้น 3 รุ่น คือ ปีการศึกษา 2541 2542 และ 2543 ที่ผ่านการเรียนวิชาดังกล่าวส่วนใหญ่ประเมินว่ามีการสอนจริยธรรม/คุณธรรมในหัวข้อที่สอบถามบางหัวข้อในระดับปานกลางถึงมาก และบางหัวข้อในระดับมากถึงมากที่สุด (ตารางที่ 1) ที่น่าสนใจอย่างยิ่ง คือ นักศึกษาได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงจริยธรรม/คุณธรรมบางหัวข้อที่มีการสอนในวิชาฝึกงานนอกเหนือจากหัวข้อที่มีไว้ให้นักศึกษาประเมินอีกหลายหัวข้อ (ตารางที่ 3) สำหรับหัวข้อทางจริยธรรม/คุณธรรมที่นักศึกษาประเมินว่ามีการสอนมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และ การทำงานร่วมกับผู้อื่น อนึ่ง มีที่น่าสนใจว่าหัวข้อทั้งสามนั้นล้วนแล้วแต่เป็นหัวข้อลำดับต้นๆที่ระบุไว้ในคู่มือฝึกปฏิบัติการทางจุลทรรศน์คลินิกในส่วนของราย

ละเอียดการประเมินผลวิชาฝึกงาน ส่วนที่ประเมินจากการสังเกตของผู้ดูแลการฝึกงานและจากผลงานที่นักศึกษาทำในแต่ละวัน⁵ ว่านักศึกษาจะต้องได้รับการประเมิน ตัวอย่าง เช่น การตรงต่อเวลา หากนักศึกษามาสายจะมีการหักคะแนนการตรงต่อเวลาของนักศึกษา เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า การประเมินผลการเรียนรายวิชาฝึกงานได้สอดแทรกการประเมินผู้เรียนด้านจริยธรรม/คุณธรรมไว้ด้วย ในลักษณะของการประเมินระหว่างการเรียน (on going evaluation) ซึ่งการประเมินลักษณะนี้จะทำให้ผู้สอนได้ข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวผู้เรียน⁵ ซึ่งเท่ากับเป็นการเน้นให้นักศึกษาเห็นว่าจริยธรรม/คุณธรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปรารถนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน สอดคล้องกับข้อมูลจากนักศึกษาที่ประเมินว่าจริยธรรม/คุณธรรมข้อดังกล่าวมีการสอนในระดับมากถึงมากที่สุด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า หากผู้สอนเห็นว่าจริยธรรม/คุณธรรมหัวข้อใดที่ต้องการสอนเน้นแก่นักศึกษาแล้วควรจะได้ระบุไว้ใน การประเมินผลการเรียนลำดับต้นๆ เพื่อที่นักศึกษาจะได้เห็นความสำคัญและปฏิบัติตาม ส่วน 3 ลำดับสุดท้ายที่นักศึกษาประเมินว่ามีการสอนน้อยกว่าหัวข้ออื่น โดยนักศึกษาประเมินว่ามีการสอนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ซึ่งได้แก่ การมีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง การประหยัด และการเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม นั้น หากผู้สอนเห็นว่ามีความสำคัญมากก็น่าที่จะสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดเพิ่มขึ้น

สรุป

วิชาฝึกงานเป็นวิชาที่ผู้สอนสามารถสอด

แทรกการสอนจริยธรรม/คุณธรรมแก่ผู้เรียนได้มาก ในหลายหัวข้อ และหากผู้สอนต้องการจะสอนเน้นให้นักศึกษามีจริยธรรม/คุณธรรมในหัวข้อใดก็ควรที่จะกำหนดให้มีการประเมินจริยธรรม/คุณธรรมหัวข้อดังกล่าวไว้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล การฝึกงานและแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าเพื่อที่นักศึกษาจะได้เห็นความสำคัญ และในบางกรณีการสอนจริยธรรม/คุณธรรมในบางหัวข้ออาจจะต้องสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกหัดเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542
2. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2541
3. หนังสือคู่มือการฝึกอบรมครู/อาจารย์ พัฒนาบัณฑิตอุตสาหกรรมศึกษา โครงการพัฒนาบัณฑิตอุตสาหกรรมศึกษา ส่วนวิจัยและพัฒนาสำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย 2541
4. คู่มือฝึกปฏิบัติการทางจุลทรรศน์คลินิก ปีการศึกษา 2541, 2542, 2543 ภาควิชาจุลทรรศน์คลินิก คณะเทคนิคการแพทย์ 2541
5. การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2544 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย